

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2024. március 14.
(OR. en)

7725/24

Intézményközi referenciaszám:
2023/0234(COD)

ENV 296
COMPET 321
SAN 160
MI 299
IND 154
CONSOM 105
ENT 64
FOOD 42
AGRI 219
CODEC 797

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a Tanács
Biz. dok. sz.:	11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv módosításáról – Irányadó vita

1. A Bizottság 2023. július 5-én javaslatot nyújtott be a 2008/98/EK irányelv (a továbbiakban: a hulladékokról szóló keretirányelv) célzott módosítására, amelyben két erőforrás-igényes ágazatra, a textil- és az élelmiszerágazatra összpontosít. A javaslat az európai zöld megállapodás eredményeinek szerves részét képezi, és a Bizottság olyan kezdeményezéseire épül, mint például a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia, valamint a fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia.

2. A Bizottság a környezetvédelmi munkacsoport 2023. július 12-i ülésén terjesztette elő a jogalkotási javaslatot és az azt kísérő hatásvizsgálatot. A munkacsoport részletesen megvizsgálta a javaslatot, és a munkacsoportban további hat ülésen folyó munka az elnökség által a kompromisszumos szövegekkel kapcsolatban folytatott munka alapjául szolgált. E megbeszélések és a delegációk által benyújtott írásbeli észrevételek alapján az elnökség elkészíti a Tanács tárgyalási megbízását, amelyet a jogalkotási ciklus végéig közzé kell tenni. A javaslattal kapcsolatos további előrelépés érdekében két olyan kérdést azonosítottak, amelyekkel kapcsolatban a Tanács politikai iránymutatására van szükség.
3. A Tanács (Környezetvédelem) soron következő, 2024. március 25-i ülésén folytatandó megbeszélések strukturálása céljából az elnökség elkészítette az e feljegyzés mellékletében foglalt háttéranyagot és kérdéseket.

**Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv
módosításáról****– Elnökségi feljegyzés és kérdések a miniszterek számára –**

A hulladékokról szóló keretirányelvnek a Bizottság által 2023. július 5-én benyújtott módosítása két erőforrás-igényes ágazatra, a textil- és az élelmiszerágazatra összpontosít, a célja pedig az EU által az európai zöld megállapodás és az olyan bizottsági kezdeményezések terén történő előrelépés elősegítése, mint például a körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, „a termelőtől a fogyasztóig” stratégia, valamint a fenntartható és körforgásos textiliparra vonatkozó uniós stratégia. A módosítás célja a textilhulladék-gazdálkodás és az élelmiszerhulladék-képződés környezeti és éghajlati hatásainak csökkentése, emellett pedig arra törekszik, hogy e területeken – a hulladékhierarchiával összhangban – javuljon a környezeti minőség és a közegészség, valamint hogy elősegítse az élelmezésbiztonságot.

A tanácsi eljárás jelenlegi állása

A javaslat vizsgálatát a környezetvédelmi munkacsoport végzi. A javaslat előterjesztésére a spanyol elnökség idején, a környezetvédelmi munkacsoport 2023. július 12-i ülésén került sor. A Mezőgazdasági és Halászati Tanács 2023. október 23-i ülésén a miniszterek véleménycserét tartottak a javaslatról.

A belga elnökség a környezetvédelmi munkacsoport hat ülését a javaslatról folytatott részletes megbeszéléseknek szentelte. A tagállamok összességében véve pozitívan reagáltak a javaslat célkitűzéseire, mind az élelmiszer-, mind pedig a textilhulladék tekintetében. A környezetvédelmi munkacsoport ülésein folytatott alapos megbeszélések követően az elnökség előterjesztette a módosított szöveg tervezetét, amely politikai és technikai jellegű módosításokat tartalmaz, kezeli a kulcsfontosságú kérdéseket, továbbá pontosítja a javaslatot azáltal, hogy fogalommeghatározásokkal egészíti ki azt, valamint gondoskodik annak a (hulladékokkal kapcsolatos) egyéb jogszabályokkal való összhangjáról.

Élelmiszer-hulladék

A hulladékokról szóló hatályos keretirányelv már előírja a tagállamok számára, hogy fogadjanak el az élelmiszer-pazarlás megelőzésére irányuló programokat, és az alkalmazandó intézkedések egyikeként az élelmiszer-adományozás ösztönzését említi. A delegációk széles körben üdvözölték az élelmiszer-pazarlás megelőzése tekintetében javasolt új intézkedéseket, valamint az elnökség arra irányuló javaslatát, mely szerint egyértelművé kell tenni, hogy a jegyzék azoknak az intézkedéseknek a minimális felsorolását tartalmazza, amelyeket a tagállamoknak alkalmazniuk kell az élelmiszer-pazarlás megelőzésére irányuló programjaikban. Néhány delegáció további intézkedéseket szeretne felvenni erre a jegyzékre – vagy a rendelkező részben, vagy példaként a IV. mellékletben –, néhány másik tagállam pedig nagyobb rugalmasságot kért az élelmiszer-pazarlás megelőzése tekintetében hozandó intézkedéseket illetően.

Az élelmiszer-pazarlás csökkentése tekintetében javasolt, jogilag kötelező erejű célok hatálya az élelmiszer-feldolgozásra és -gyártásra, az élelmiszerek kiskereskedelmére és egyéb forgalmazására, az éttermekre és az étkeztetésre, valamint a háztartásokra vonatkozik. Konkrétabban a javaslat szerint 2030-ra nemzeti szinten a következő célokat kellene elérni:

- a feldolgozás és a gyártás során keletkező élelmiszer-hulladék mennyiségének 10%-os csökkentése a 2020-ban keletkezett mennyiséghez képest,
- az élelmiszerek kiskereskedelmében és egyéb forgalmazásában, az éttermekben és az étkeztetésben, valamint a háztartásokban együttesen az egy főre jutó élelmiszer-hulladék keletkezésének 30%-os csökkentése a 2020-ban keletkezett mennyiséghez képest.

Megvitatásra került, hogy a javaslat az elsődleges termelés tekintetében ne határozzon meg célértéket a csökkentésre vonatkozóan. A 2027 végéig elvégzendő felülvizsgálat során meg lehet vizsgálni ezt a kérdést és a célértékeket ki lehet terjeszteni az élelmiszer-ellátási lánc más szakaszaira is.

A célértékek javasolt szintjét illetően – a tagállamok különböző felhívásai nyomán – a megbeszélések során megvizsgálták a célértékek szintje növelésének vagy csökkentésének a lehetőségét. A megbeszélések során az egyik legfontosabb kérdést a fogyasztásra nem alkalmas élelmiszer-hulladéknak a javasolt célértékek között említett aránya jelentette. E szakaszban nincs lehetőség előrelépést tenni ebben a kérdésben, mivel a fogyasztásra alkalmas élelmiszer-hulladék fogalmának nincsen elfogadott meghatározása, továbbá 2020-ra és 2021-re vonatkozóan nem állnak rendelkezésre a megfelelő adatok. A szóban forgó módosításnak ösztönöznie kell az élelmiszer-hulladék fogyasztásra alkalmas részére vonatkozó mérési módszerek javítását, és le kell szögeznie, hogy a 2027. évi felülvizsgálat során meg kell vizsgálni az élelmiszer-hulladék fogyasztásra alkalmas részére vonatkozó célérték bevezetésének lehetőségét.

A tagállamok a Covid19-világjárványnak a 2020. évre gyakorolt hatása miatt aggályaiknak adtak hangot a referenciaévvvel kapcsolatban. Üdvözölték annak a lehetőségét, hogy korábbi referenciaévet használjanak, amennyiben rendelkezésre állnak a szükséges adatok. A tagállamok emellett javasolták, hogy későbbi referenciaévet is lehessen használni.

A szakértői megbeszélések során szó volt továbbá egy olyan korrekciós tényező használatának lehetőségéről, amely figyelembe veszi a turizmusnak az élelmiszer-pazarlás szintjére gyakorolt hatását.

Textilhulladék

A módosítás bevezeti a textiltermékekre vonatkozó kiterjesztett gyártói felelősségi rendszert, arra kötelezve ezzel a textilgyártókat, hogy fedezzék a textilhulladék kezelésének a költségeit. E rendszerek pedig ösztönözni fogják a hulladék mennyiségének a csökkentését, valamint erősíteni a textiltermékek körforgásos jellegét. A tagállamok széles körben sürgették, hogy a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek a mikrovállalkozásokra is terjedjenek ki, tudatában ugyanakkor annak, hogy lehetséges, és szükséges is enyhíteni az e gyártókra nehezedő aránytalan adminisztratív terheket.

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek azon tagállamokban való alulfinanszírozásának az elkerülése érdekében, amelyeknek a nemzeti piacára nagy arányban érkeznek használt textiltermékek, az a javaslat született, hogy a tagállamok a kereskedelmi újrahasználatlal foglalkozó gazdasági szereplőket is vonhassák be a textilhulladék kezelése költségeinek fedezését szolgáló kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerekbe. A Bizottságnak egy későbbi szakaszban értékelnie kell a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek finanszírozási rendszerét.

A javaslatnak a tagállamok által széles körben támogatott egyik célja azon jogellenes gyakorlat felszámolása, hogy a textilhulladékot használt textiltermékeként szállítják. Ezért a javaslat előírja, hogy a professzionális válogatási szakaszt megelőzően minden elkülönítetten gyűjtött használt és hulladék textilterméket, textilvonatkozású terméket és lábbelit (a továbbiakban: textiltermék) hulladéknak kell tekinteni, kivéve azokat a használt textiltermékeket, amelyeket az újrahasználat foglalkozó gazdasági szereplők vagy a szociális gazdasági szervezetek a végfelhasználóktól történő begyűjtés helyén szakmailag újrahasználatra alkalmasnak minősítettek, és amelyek ezért nem tekintendők hulladéknak. A professzionális válogatásnak lehetővé kell tennie a hulladék textíliák és az újrahasználatra szánt használt textíliák szállítmányainak egyértelmű megkülönböztetését. A (például újrafeldolgozásra, illetve újrahasználatra való előkészítésre, például további válogatásra vagy javításra szánt) hulladék textíliák szállítmányai továbbra is a hulladékszállításról szóló rendelet hatálya alá fognak tartozni, míg a hulladéknak nem minősülő, újrahasználatra szánt használt textíliák üzletszerűen szervezett szállítmányaira a hulladékokról szóló keretirányelv meghatározott rendelkezései vonatkoznak majd.

A szociális gazdasági szervezetek kulcsszerepet játszanak a tagállamok meglévő textilgyűjtési rendszereiben. A javaslat elismeri a meglévő textilgyűjtési rendszerekben betöltött kulcsfontosságú szerepüket, célja pedig az, hogy a kiterjesztett gyártói felelősséggel összefüggésben fenntartsa és támogassa a használt textíliák kezelésével kapcsolatos tevékenységeiket. Az elnökség azt javasolta, hogy a kiskapuk elkerülése, a szociális gazdasági szervezetek tevékenységeinek védelme, valamint a jelentéstételre és a válogatásra vonatkozó kötelezettségeik egyértelmű meghatározása érdekében egyértelműen kerüljön meghatározásra a szociális gazdasági szervezetek fogalma.

A tagállamok azon meglévő kötelezettségein túlmenően, hogy 2025. január 1-jéig létre kell hozniuk a textiltermékek elkülönített gyűjtését, a javaslat előírja, hogy a tagállamoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a gyártói felelősségi szervezetek által létrehozott gyűjtési rendszer továbbra is biztosítsa az elkülönített gyűjtési arány tartós növelését a műszakilag megvalósítható szintek elérése érdekében, figyelembe véve a bevált gyakorlatokat. Megbízható adatok hiányában a javaslat nem határoz meg célértékeket a hulladék textíliák keletkezésének megelőzésére, továbbá azok újrahasználatára vagy újrafeldolgozására vonatkozóan. 2028 végéig egy esetleges felülvizsgálati záradékkal fel lehetne hatalmazni a Bizottságot arra, hogy mérlegelje a hulladék keletkezésének megelőzésére, annak gyűjtésére, valamint a textilhulladék újrahasználatra és újrafeldolgozásra való előkészítésére vonatkozó célértékek meghatározását.

Kérdések a miniszterekhez

- *Figyelembe véve az élelmiszer-hulladék meghatározását és az élelmiszer-pazarlás közelmúltbeli nyomon követése során gyűjtött rendelkezésre álló adatokat, egyetért-e azzal, hogy a javasolt kötelező erejű célok megfelelőek és megvalósíthatók ahhoz, hogy a tagállamok hozzájáruljanak a fenntartható fejlesztési célok azon célkitűzésének eléréséhez, mely szerint 2030-ig kiskereskedelmi és fogyasztói szinten 50%-kal csökkenteni kell az egy főre jutó globális élelmiszer-pazarlás mennyiségét, valamint mérsékelni kell az élelmiszer-termelési és -ellátási láncok veszteségét?*
 - *Tekintettel arra, hogy kezelni kell a textilhulladék környezeti hatását, Ön szerint a textilgyártók javasolt kiterjesztett felelőssége a hulladékhierarchia elvein alapuló hatékony intézkedésnek tekinthető-e, amely egyszersmind tiszteletben tartja és megerősíti a szociális gazdasági szervezetek szerepét is?*
-